

NICOLAE MANOLESCU

La ce sunt bune cărțile? Îmi vine să răspund: la totul și la nimic. Poți trăi foarte bine fără să citești. Milioane de oameni n-au deschis niciodată o carte. A vrea să le explici ce pierd e totuna cu a explica unui surd frumusețea muzicii lui Mozart. În ce mă privește, mă număr printre cei care nu pot trăi fără cărți. Sunt un vicios al lecturii. Am nevoie să citesc așa cum am nevoie să mănânc și să beau. Hrana pe care mi-o oferă lectura îmi este la fel de indispensabilă ca și aceea materială. Resimt fiecare zi fără carte ca pe o zi pierdută. Înainte de a mă culca seara, îndată ce mă trezesc dimineața, în călătorii, ba chiar și în tramvai, pretutindeni și oricând, citesc. Nu mă pot închipui fără să țin o carte în mână.

Devorator de cărți, cum eram în adolescență, mă fascinau bibliotecile, pe care le scocioram fără să mă plictisesc, cuprins de aceeași ardoare cu care caută unii ilustrații porno. Nu bănuiam pe atunci că, patruzeci de ani mai târziu, întrebând de redactorul publicației *Refugium* ce înseamnă biblioteca pentru mine, voi răspunde: „Spațiul meu vital!” Și nici metafora incomparabilului Flaubert n-o știam: „Eu și cărțile mele, în același apartament, ca un castraveci în oțetul lui”. În anii de facultate, în camera mea de doi metri pe trei din Aleea Parfumului nr. 17, am adunat peste 150 de volume, cumpărate de mine, mai ales de prin anticariate. Nu-mi amintesc ce haine sau ce pantofi purtam, nici dacă le-am cumpărat eu însumi. Dar cărțile le știu, pe absolut toate, ca și cum aș avea în cap un catalog.

Sigur că cititul e una din marile bucurii ale vieții și printre puținele vicii care nu trebuie pedepsite. Dar eu nu l-aș separa, nici măcar din rațiuni de demonstrație, de învățătură. A citi înseamnă a învăța. E o formă de experiență sau, mai bine zis, un multiplicator pentru experiențele noastre: căci, dacă ne-am mărgini la ceea ce putem trăi sau vedea în jurul nostru într-o viață de om, am fi foarte săraci. Există neîndoielnic o școală a vieții. Și nu stă în intenția mea s-o opun cititului, ca baba lui G. Călinescu. Cred, din contra, că cititul furnizează vieții o enormă cutie de rezonanță, în care întâmplările trăite de noi se confruntă cu cele trăite sau imaginare de alții și în care, prin comparație, semnificațiile le sporesc considerabil.

Doă feluri de a fi în istorie

1.
În fiecare seară
frica vine tiptil
odată cu liniștea
plină de foșnete, țipete, tropote.

Voci.
Balamaua ferestrei scheaună
ca un câine bătut.
În dulap, răsete înfundate.
Miriapozi nevăzuți lipăie pe podele:
lip-lip, ing-ing, iauuuu...
Ce sarabandă!

Inumanul dă târcoale.

Ești ca o bătrână care trăiește singură
la o margine de sat
și de istorie.

2.
Tacă-vă gura, le strig radioului
și televizorului.
Tacă-vă gura!
Și ele amuțesc o clipă.
Prezentul se retrage.
Marea,
când nisipul sclipește în soare.
Apoi se pornesc din nou.
Ce mai vuiet!
Turui, huruie, blestematele,
asurzindu-ne,
umplându-ne de spaimă.
Limbile apei spală din nou plaja,
amenințătoare ca niște cuțite.

Fluxul și refluxul istoriei
(1978)

(Fragmente din volumul *Cititul și scrisul*)